

Costershof: voltooid verleden tijd

Eind januari-begin februari '94 werd Costershof (Hof van Vereertbrugghen of Hof ter Heiveld) in de Schoolstraat met de grond gelijk gemaakt.

Het was één van de gebouwen waarvoor de Heemkring in november '92 aan het Bestuur voor Monumenten en Landschappen van de Vlaamse Gemeenschap en aan de bevoegde gemeenschapsminister voorstelde de procedure voor een wettelijke bescherming te starten. (1)

Dat de toenmalige eigenaars van Costershof niet enthousiast waren met ons voorstel, begrijpen wij best en we kunnen daar ook begrip voor opbrengen: zij dachten toen reeds aan verkavelen en verkopen. (2)

Op medewerking van het gemeentebestuur moesten wij evenmin rekenen. Het vond het zelfs nodig een brief naar de respectievelijke eigenaars te schrijven om hen te wijzen op de eventuele belangrijke gevolgen van een mogelijke „klassering” van hun eigendom, die deze „eventueel kan hypothekeren”. In de brief werd geen woord gerept over het eigenlijke doel van een eventuele wettelijke bescherming -de zekerheid van bewaring van het cultureel-historisch-maatschappelijk erfgoed-, of over de mogelijke compenserende materiële en financiële tussenkomsten voor de eigenaars.

Ondanks de mogelijkheden van urbanistische aard en de voorstellen ter zake (3), nam het gemeentebestuur blijkbaar geen enkel initiatief om te trachten deze eind-18de eeuwse Brabantse hoeve van groot plaatselijk bouwkundig-historisch belang, te bewaren. (4)

Op 7 mei '93 werd het goed openbaar verkocht. Het definitief lot van deze meer dan 200 jaar oude hoeve leek daarmee definitief bezegeld.

Op 21 september '93 werd, op basis van een gunstig advies door het Opwijkse Schepencollege, een vergunning voor het afbreken van het gebouwencomplex afgeleverd. Het snel verloop van de procedure maakte het onmogelijk de zaak nog te redden. (5)

Het terrein, ca. 1ha 20ca., wordt verkaveld in een 17-tal percelen rond een nieuwe straat plus een afzonderlijke bouwgrond gevormd door het achterste deel van de tuin van een eigendom aan de Schoolstraat.

Hoe dan ook, in Opwijk werd blijkbaar beslist om een actief en positief gemeentelijk monumentenbeleid nog maar uit te stellen. Opwijk blijft achterlijk op dit vlak !

Graag toch een woord van dank aan de nieuwe eigenaar van het goed, die ons welwillend toeliet foto's te nemen (binnen en buiten) van de hoevegebouwen vóór hun afbraak. Wij konden er ook nog, met zijn toestemming, een aantal oudere huisraadvoorwerpen en klein landbouwgerief van enige heemkundige waarde recupereren.

- (4) In ons volgend nummer volgt een geschiedkundige bijdrage over de oorsprong en de bewoners van 200 jaar „Costershof”.
- (5) Waarom nam het Opwijks gemeentebestuur, dat duidelijk op de hoogte was van de problematiek, bij de indiening van de aanvraag tot afbraak, geen contact op met de Heemkring of eventueel direct met Bestuur voor Monumenten en Landschappen van de Vlaamse Gemeenschap (Leuven)? De mensen van dit Bestuur konden dan zelf beslissen het nodige onderzoek te doen en in voorkomend geval de beschermingsprocedure vooralsnog te starten.

- (1) Zie rond deze problematiek reeds de artikelen „Opwijk: een monumenten(arme) gemeente?” in HOM-tijdschrift 1992-3 p. 25-32 en 1992-4 p. 23-28 („Deel II - Monumentenzorg op gemeentelijk niveau”) en „Oude Brabantse hoeve te koop...” in 1993-1 p. 3 en „Monumenten- en Landschapszorg in Opwijk” in 1993-2 p. 5-6.
- (2) Wij ontvingen hieromtrent een schrijven van „de familie Vereertbrugghen”, dd. 3 december 1992. Uit een gesprek met een lid van het gemeentebestuur (College van Burgemeester en Schepenen) konden wij afleiden dat de familie hierover het College of een lid ervan reeds aangesproken had.
- (3) Zo kon er uiteraard, zelfs na het Gewestplan (1977), een uitbreiding van het Bijzonder Plan van Aanleg nr. 1 „Centrum” (dat grenst aan de overkant van de Schoolstraat, goedgekeurd bij K.B. 16-3-1953) vooropgesteld worden. Binnen dit B.P.A. kon dan aan het Hof en eventueel aan de onmiddellijke omgeving, een bewafende bestemming gegeven worden. De mogelijk te betalen plan-schade zou toen slechts een beperkte en verantwoorde kostprijs geweest zijn voor de bewaring van dit bouwkundig historisch erfgoed.
Met een brief dd. 22 april 1993 vroegen wij aan het College van Burgemeester en Schepenen de mogelijkheid te onderzoeken dat de gemeente Costers-hof zou aankopen, en zo het behoud van dit Opwijks monument te waarborgen. Met alle zin voor realiteit vroegen wij dus niets meer dan dat de gemeente een poging tot aankoop zou overwegen. Wij hebben nooit een antwoord op ons schrijven gekregen, maar konden wel enkele fragmenten van het standpunt van het gemeentebestuur lezen in 'n dagbladartikel.